

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: TARNÓCZI LAJOS bihari ref. lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 50 Lei,
fél évre 25 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség, kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. sz. Ide küldendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény. Előfizetési díj, hivatalos hirdetések díja és reklamációk Konrád Géza címére, Oradea-Mare, (Nagyvárad) Ór-utca 1. sz. küldendők.

Október 31.

Irtá: INCZE BÉLA.

Sötét borulás az egész világon, —
Nehéz a köd, mely szívet fojtogat;
A lelkek régen néma bénuláson, —
Békóba verve minden gondolat.
Eltűnt a nap, mely földet irt,
A felhőkkel takart eget, —
S ha felvillanó sugár csap szemünkbe — :
Máglyákon gyújtják mindig a tüzet.

Ki szólana a Megváltó szavával,
Amely Isten törvényét hirdeti, —
Ki utat nyitna a sötétben által,
Hol az embert Urához vezet — :
Bilincsen, gályán, égő láng parázsán; —
S bár hangja messze, a szívekbe szállt — :
Göggösen, büszkén áll a régi bálvány —
És az igazság : porba sujtva, árván ...

S már nem halljuk az elnémult beszédet,
De rut vásárnak zaja támad ott,
Hol város, falu áll és ut — ösvény vezet, —
Felütvén lármás sátorát legott.
S mit benne árul hangos kínáló szava,
Nem földi jó, — de égi származás : —
„Jöjjön“ kinek *nagy* vétke halmaza, —
És üdvözül, ki pénzt fizet, — *de senki más!*

Hát senki nincs már, aki a gonosznak,
Hazugnak, elnyomónak útjába állana ?
Nincs fénye és hatalma bölcs jogarnak ?
Mért nem suhog meg Krisztus ostora ? ! —
Ha annyi vér omlott el szent csatákon,
Hogy a hitért oly sok halálba ment, —
Mért nincs, aki megértse a vilgon, —
Hogy pusztulásra dobva minden: ami szent !?

S ime, hangos kalapács ütése
Komor őszi reggel, ős-templom ajtaján ...
Irott betűk hadakozó serge
szólal meg fehér lap néma ajakán ...
És bár egy se mozdul — mégis mind csatázik !
S mintha mennydörögne, a villám cikázik ...
S bár csöndes mindnyája — lángol a
[beszéde — :
Gonoszságot támad — az igazság érve.
... Csuklyás barát irta ; — komoly szeme, arca.
Ott áll csöndben, némán ; — mégis mintha
[szólna :
Itt van az igazság ! Leirtam ... hirdetem, —
Habár egész világ csupa ördög volna ! ...
Másként nem tehetek, — vesszen bár életem! —

És megmozdul a gonoszok világa:
Törvény elé — rögtön: a vakmerőt!
Biboros fény, tudósok, fegyver villogása:
Mind fenyegeti, mind czélozza őt.
De bátorsága nem inog lelkében —
„Itt állok — szól — *másként nem*
[tehetek!
Igy kívánja az Ur, fenn az égből —
És parancsa : *a lelkiismeret !* “

Győzött. — De harcol ismét, újra küzdve,
Hogy értse meg a föld minden fia :
Érdemes hogy lehet az égi üdvre ? —
Mit tanít a kapcsos biblia ?
És hálaéneken zendül meg ajka,
Mint a hárfás királynak egykoron —
Mint köszálra bizván magát az Urra,
Ki győzelmet adott a gonoszon.

Terjed a láng, amit az eszme gyújtott,
Fényében ragyog kunyhó és palota —
S mi bus enyészettől már majdnem összeom-
Uj élet viruló otthona. [lott,
Teremtő gondolat erőt ad újra, —
Reménység emeli a szívet, —
Bizton halad az égbe vivő utra,
Ki megtalálta — az igaz hitet !

... Négy századév mult — s a világ azóta
Oly sokszor rengett, sokszor változott !
Kigyult a föld s a tüzet szerteszórva,
Porba dönté, mit ember alkotott.
De amit ott az ős-templom kapuján
Uj világot hirdetett nekünk — :
Az eszme él — napkeltén és leszálltán :
„Erős vár minékünk — a mi Istenünk !“

A reformációval nyert emberi szabadság

Gal. 51. A szabadságban,
melyre minket Krisztus megsza-
badított, álljatok meg és ne kö-
telezzétek meg ismét magatokat
szolgásként igájával.

Az elmúlt héten 404-ik évfordulóját ünne-
pelte a protestáns világ a hitújítás kezdetének.
Lelkipásztoroknak, tanítóknak és népmilliók-
nak figyelme és kutató érdeklődése fordult
Wittenberg és Luther Márton felé. Megújítva
hallottuk a régi megállapításokat, a reformáció
áldásaira való rámutatást. Luther népének mély
megalázottsága és a magyar református egy-
ház elvetett állapota azonban figyelmünket a
reformáció ellenségeinek ellenvetéseire terelte.
Mert a református emberek részéről is kifogá-
sokat hallottunk a hitújítás ellen és mintha a
protestáns világnézet elvesztette volna vonzó-
erejét, nem titkolt hajlandóságot tapasztalunk
a római egyházzal való együttműködés és a
keresztyén egység megteremtése iránt.

Ezek a felekezeti öntudat nélkül való
emberek, a vallás internacionalistái, azt hirde-
tik, hogy a reformáció megbontotta az európai
keresztyénység egységét. Véres harcaival többet
ártott az emberi haladásnak, mert a felvilágo-
sodott humanizmus nyomán az emberi műve-
lődés zavartalanul terjedt és fejlődött volna. A
szabad vizsgálódás megteremtésével vallási
téren az independetizmusig, politikai téren az
anarchizmusig, a tudományos életben a ratio-
nalizmusig ő nyitotta meg az utat.

A nemzeti egyházak létesítésével szétsza-
kitotta, sőt egymással harcbaállította ugyan-
annak a nemzetnek fiait. Mindezek által a re-
formáció olyan bomlasztó folyamatot indított
meg, amely a nemzeti élet széttörlésére, végül
az európai kultúra összeomlására vezet. Ezek
a gondolatok annak a törekvésnek fegyvertárá-
ból valók, amelyekhez a nemzeti lét megépí-
tése végett református emberek is társul sze-
gődtek. Ha ezek igazak, van-e jogunk öröm-

mel gondolni a reformáció kezdetére és büsz-
keséggel hivatkoznunk református voltunkra?

A keresztyénység kezdetén a zsidó vallás
volt hasonló hatással az új vallás követőire.
A zsidókból lett keresztyének fenntartandónak
vélték a körülmetélkedést és a zsidó szertar-
tásokat a pogányságból megtértekre nézve is.
Ezzel szemben Pál apostol volt a rómabeliek-
hez és a galatákhoz intézett leveleiben a ke-
resztyén szabadság kifejezője, hogy t. i. *Krisztus
Jézusban sem a körülmetélkedés nem ér
semmit, sem a körülmetéletlenség, hanem a
szeretet által munkálkodó hit.*

Ugyanezt a gondolatot fejtette ki Luther
Márton is a keresztyén ember szabadságáról
X. Leó pápához intézett nyílt levelében, amely-
ben „az egész keresztyén élet summáját“ adta
elő. Ennek a reformátori iratnak két főtétele
ez: a) a keresztyén ember mindennek szabad
ura s nincsen senkinek alávetve; b) a keresz-
tyén ember mindennek készséges szolgája és
mindenkinek alá van vetve.

A keresztyén szabadságnak két jellegzetes
vonása van. Egyik minden külső intézménytől
(egyház) való függetlenség, amennyiben csak
egyéni hit szerzi meg az üdvösséget és az
embertársaik javára önként, kész szívvvel szol-
gáló szeretet. Ezt a gondolatot Luther Márton
és a reformáció adta a világnak az evangélium
alapján.

Minden ellentétesen kavargó eszmeáram-
lat és megítélés között ehhez kell ragaszkodni
minden református keresztyénnek. A refor-
mációnak nem szabad megállani, mert azon-
nal katholicizmus lesz. A keresztyénységnek
abban volt minden időben az őszereje, hogy a
jobb jövő hitét és csíráját ő ápolta az embe-
rek szívében. A keresztyénység a zsidóság
béklyóit, a reformáció a pápaság és a papura-
lom jármát törte le az emberi életről.

Ideig-óráig tartó előnyök, látszólagos földi
érvényesülés helyett ragaszkodunk a lelkiis-
mereti szabadsághoz, „mert a keresztyénység
lényege is a szabadság“. Az emberi szabad-
ság gondolata, amit a reformáció adott vissza-

az embereknek, egyik legdrágább kincse földi életünknek, amelyre a reformáció mindig büszke és amelyet sohasem szabad sem elárulni, sem megtagadni.

Tarnóczy Lajos.

Jegyzetek

Az ORLE október 26 és 27-én tartotta közgyűlését Debrecenben. A megjelentek zsufolásig megtöltötték a főiskola oratóriumát. Dr. Baltazár püspök elnöki megnyitójában köszönetet mondott az államrendőrség vezetőségének a gyűlés engedélyezéséért, amely ténnyel a multkori tapintatlanság némiképp kiegyenlítést nyert. A megnyitó további részében különösen két tényre mutatott rá az elnök. Az egyik a „keresztyén” jelző alatt működő politika ellentmondásai s ezzel kapcsolatban a pápának az 1517 előtti alapra való visszatérést — mint a cooperatio alapfeltételét — hangsúlyozó nyilatkozata; a másik az egyház csekély értékű állami segélyeinek aránytalansága az autonómia szuverenitásából elkívánt jogokkal szemben. E két ténnyel szemben a kálvinizmusnak le kel vonnia a következtetéseket, haladnia kell a reformátorok által megjelölt egyenes uton, ha magára hagyatva is, — hiszen megedzette erre az önállóságra a saját története s a hivek áldozatkészségét kell felébresztenie és nevelnie, hogy az állami segítségek belső erőinket bomlasztó lavinától megmenekedjünk. Szólt az elnöki megnyitó a fekete internacionálé egyéb, a protestántizmust bántó s kormányrendeletekbe is beerőszakolt tényeiről, melyekre vonatkozólag tiltakozó feliratok felterjesztését határozta el a közgyűlés. Így tiltakoztak az ellen, hogy az elesett hősök emléke mindenszentek napján ünnepelessék, hogy a protestáns vallásu katonák a róm. kath. egyháznak hitelveikkel ellenkező szertartására (szent szív őrzés, tábori mise, urnapi körmenet) kirendeltessenek. hogy Capistrán János az egész nemzeti hadsereg védőszentjévé tétessék. Mindezek miatt a kurzus-sajtó részéről erős támadásban volt része dr. Baltazár püspöknek.

Az elnök indítványára táviratilag üdvözölte az ORLE közgyűlése dr. Ravasz Lászlót, a dunamelléki ref. egyhkerület püspökét.

A közgyűlés rendjén a március 9-ről elmaradt tisztujtást ejtették meg s a régi tisztikart választották meg egyhangu lelkesedéssel. A közgyűléssel kapcsolatban vallásos megbeszélések is tartottak, melyeken bibliamagyarázaton kívül egyházunk beléletének égető kérdéseiről szóltak az előadók. Nagy tetszéssel hallgatták a közgyűlés tagjai Gönczy Béla vésztői lelkész elő-

adását az egyházfegyelemről. Ilyen bizony mi felénk sincs — de felettébb szükséges volna s talán a mi vezetőinknek is jó volna efelett elmélkedni egy kissé. Gönczy Béla az egyházi biráskodás hatásköréből bizonyos fegyelmi vétségek feletti ítélkezést a kánoni hatóságok hatáskörébe kíván átutalni s a büntetések fokozatainak megállapítását is hibásnak találja, mert a pénzbüntetés már harmadfoku büntetés, holott ennek kellenie az elsőnek lenni. Hiszen a pénzbüntetés lefizetése merő anyagi ténykedés és a morális hatása a legcsekélyebb.

Csikon Sándor a gyűlésen meg nem jelent Czegléd Sándor helyett a lelkészek tudományos készültségéről tartott igazi mélységes tudományos készültségről tanuskodó hatalmas előadást. Abból a közmondásból indult ki, hogy „a jó pap holtig tanul” s ezzel az alapvető követelménnyel szemben szomoruan állapította meg, hogy a legtöbb lelkész csak a papi vizsgáig tanul s amit addig tanul, az sem való mind az életbe, a tantárgyak egy része a vizsgálatok akadályversenyében csak arra jó, hogy felbukjanak benne a diploma, mint végcél, felé futók. Akik tovább is tanulnak, azok valemely szaktudománynak, költészetnek, vagy művészetnek adják magukat [p. o. Diószeghy Sámuel. Szilády] s a lelkész teendőik végeztével ezekhez menekülnek.

A modern kor lelkészétől nemcsak egy-két templomi órát, ilyen-olyan adminisztrációt várnak a lelkek, hanem teljes odaadást a gyülekezet gondozásában. Tanulmányoznia kell a gyülekezet történetét, vagy a helyszínen meglevő régi jegyzőkönyvekből, vagy a tractus levelesládájából; minő más hangon tud ezek ismerete alapján szólni a pásztor, akiről azután el is hiszik az egyháztagok, hogy ismeri a maga nyáját. Gondoskodnia kellene az ORLE-nek 50–60 olyan jó könyv jegyzékének összeállításáról, amelyben a lelkész meglelhetné mindazt, amire szüksége van, ezek között a könyvek közt kell lennie a magyarázatos bibliának. A könyvek beszerzése most egyelőre anyagi akadályokba ütközik, ennek átmeneti pótlására szolgálhatnának az évenként megismétlődő 8–10 napos kurzusok, ahol a jó előadók megadhatnák a lelkészek lelkének azt a színvonalat, amit jó könyvek hiányában bajos megtartani. Ezeket a kurzusokat olyan iskolákban kellene tartani, [a tanév végén] ahol internátusok vannak, ahol tehát az élelmezés és elszállásolás nem probléma. Lehetne esetleg lelkész vándor- vagy kölcsön-könyveket is felállítani — de ehez nagy fegyelemre és pontosságra volna szükség.

A közgyűlés Török Imre esperes magasan szárnyaló, megrázó erejű imádságával végződött

(—y—s)

A kunhegyesi memorandum

Lapunk múlt számában már jeleztük a Kunhegyesen augusztus 23–25-én tartott országos református egyházi értekezletnek a zsinat elé terjesztett memorandumát tartalmát. Mivel eziránt egyházi körökben mind élénkebb érdeklődés nyilatkozik, bő kivonatban az alábbiakban ösmertetjük meg olvasóinkkal:

Meg vagyunk győződve, — mondja a memorandum — hogy zsinati Atyáink teljes tudatában vannak annak, hogy a történelmi idők, amelyek bezártak előttünk egy korszakot, a sok szenvedés, megaláztatás és veszteség fájdalmait melletti ítéllettel is sujtják Anyaszentegyházunkat. Bár tudjuk, hogy nem egyedül állunk s hogy a többi keresztyén felekezetek sem dicsekedhetnek azzal, hogy mindeneket megcselekedtek, amit megcselekedniök kellett volna, mégis Isten előtt alázatosan leborulva, orcánk pirulásával kell megvallanunk, hogy Jézus Krisztus evangéliumát, amelyet a Mindenható Isten minden népek üdvösségére rendelt, nem hirdettük az iskolában és szószéken s nem tettünk arról bizonyosságot életünkkel és önfeláldozó szolgálatunkkal oly mértékben, hogy útját állhattuk volna a hitetlenség terjedésének és nem tudtunk hűveinkből olyan sereget toborozni, amely a nemzet testét-lelkét alattomosan emésztő bűnök légióival felvehette volna a harcot, Hűveink önkéntes buzgó áldozatkészsége helyett külső segítségekre támaszkodtunk... Elnéztük, hogy egyházi életünk szinte teljesen anyagias utakra tévedt... A száraz adminisztráció bizonytalan és sokszor személyeskedő szálai tartják össze... Így azután méltán csaptak össze tejük felett saját bűneink hullámai: egyháztagjaink nagy része Mammont imád s nemcsak megveti Krisztus evangéliumát, hanem egyenesen egyháza ellen fordul; megadják sokan a kényszeradót, ha megadják, de szívüket maguknak tartják; hirdetik az Ige, de sok helyt üres templomoknak... Itt van egyházunk szétdarabolva, itt állunk tehetetlenül, megszégyenítve s a porig megalázva!

Adjon a kegyelmes Isten szívünkbe igaz bűnbánatot és bocsássa meg bűneinket a Jézus érdeméért.

Az Isten kegyelmének nagy ajándéka azonban az a reménység, amely tudja, hogy a felbőlk mögött a megbocsátó és újjászülő kegyelem napja ragyog, amely tudja, hogy a mi Istenünk emésztő tűz ugyan, de kegyelmes Atyánk is a Krisztusban.

Istennek legyen hála azért a reménységért, amely élénk tárja egyházunk boldogabb jövőjét... Ez a reménység bátorított minket arra is, hogy jelen emlékiratunkkal felkeressük egyházunk törvényhozó testületét, felhívjuk zsinati Atyáink figyelmét némely fontos körülményre és tisztelettel előterjesszük egyházunk boldogulását kereső kéréseinket.

Amikor szemlét tartottunk egyházunk helyzete és ama feladatok felett, amelyeknek megvalósítása meggyőződésünk szerint nélkülözhetetlen... Megállapítottuk, hogy abban a korszakban, amelynek küszöbén állunk s amelynek alap-

jait talán századokra most kell leraknunk, Magyar Református Egyházunk csakis abban az esetben töltheti be misszióját, ha megújul Annak Lelke által, aki mindeneket megújít...

Nem tételes törvényektől várunk mi megújulást, hanem Isten Lelkétől. Várunk azonban olyan törvényeket, amelyek Isten megújító munkájának ösvényét készítenének a kietlenben...

Nyilvánvaló, hogy égető szüksége van egyházunknak olyan intézményekre, amelyek az Igének szóban és írásban való hirdetését és terjesztését elősegítsék. Mulhatatlanul szükség van arra, hogy tanáraink, tanítóink, presbytereink és buzgó egyháztagjaink közül az önként vállalkozók megfelelő tanfolyamokon kiképzést nyerhessenek arra, hogy a családi áhitatok bevezetésében, a biblia elterjesztésében, a hitetlenség ellen való küzdelemben, a szegények gondozásában, betegek látogatásában és általában a gyülekezeti munka teljesítésében a lelkipásztoroknak segítségére lehessenek.

Az evangélium szolgálatának első hivatott tényezőjét, a lelkipásztort ki kell emelni lehetetlen helyzetéből. A törpe gyülekezetek közül azokat, amelyek nem bírják a módfeletti terhek viselését, missziói körökké alakítván, sok rátermett lelkipásztor szabadulna fel s teljesíthetne szolgálatot a városok a nagy tömegeiből kiemelendő legfeljebb 3000 lelket számláló gyülekezetekben.

... A Szentírás olvasásának méltó helyet kell biztosítani minden funkcionál... Az iskolában, a legnagyobb áldozatok árán megszerkesztett vezér- és kézikönyveknek kell szabályozni a vallásos oktatást és nevelést, külön és évente megismétlődő tanfolyamoknak kell tovább képeznie a hitoktatókat életbevágó munkájuk megfelelő teljesítésére. Sőt a presbiterok és buzgó egyháztagok szervezett csapatait kell beállítani a vasárnapi iskolai, a serdülők és ifjúság között sürgősen megindítandó evangélizáló munkába.

A hitélet elhanyagolása gyülekezeteinkben előbb-utóbb végzetes katasztrófába sodorná egyházunkat...

Föltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy Zsinatunk kisebb időközökben tartassék...

Legyen szabad rámutatnunk arra a veszedelmes principiumra, amely egyházunk közigazgatását, a hitéletet az egyéni egyházas érzülettől valami különálló tényezőnek tekintvén, a presbitereket s így a magasabb fórumok tagjait olyan egyének közül is engedi választani, akik rangban, vagyonban és népszerűségben talán megütik a mértéket, de az egyházi adófizetésen kívül az egyházhoz tartozásuknak még csak az által sem adják bizonyosságát, hogy a templomnak rendes látogatói lennének, nem is említvén egyéb, a református keresztyén élet gyakorlati követelményeit.

Sok gyülekezet van, ahol presbyternek való egyén nincs. Kérdjük, szabad-e a presbyterium bibliai és kálvini intézményét lejártni oly módon, hogy büntetett előéletű és egyházellenes érzésű hitetlen egyének akadályozzák a lelkipásztor munkáját és vezessék Krisztus gyülekezeteit azon a cimen, hogy más és jobb nincsen?

Nagy hiánya jelenlegi törvénykönyvünknek.

hogy benne sehol fel nem találhatjuk azt, hogy mily értelemben és mily mértékben áll egyházunk a református keresztyénség alapján, mely nitvalásokat tart még érvényeseknek s mily alapelvek megtartását és hirdetését kívánja meg lelkipásztoraitól, tanáraitól, tanítóitól, presbytereitől s a gyülekezetek tagjaitól?

Nem határozza meg törvénykönyvünk azt sem, hogy kik lehetnek a tagjai Református Egyházunknak? Egyházunk, mint a lelkiismereti szabadság letéteményese, lehetetlen, hogy tagjai közé sorozzon olyarokat, akiknek fogalmuk sincs Egyházunk hitelveiről, akik keresztyén kötelességeik teljesítése helyett pogány módon élnek s azt a meggyőződést vallják, hogy a magyar káiserstának nem kell semmit hinni, semmit cselekedni, hogy üdvözüljön...

... Az a „gyülekezet”, amely élni akar, amely missziói rendeltetésére betöltésére komolyan igyekszik, amely egyik csapat akar lenni egyetemes Egyházunk hódító seregében, csakis Krisztusban hívó, a jóra igyekező, minden áldozatra kész emberekből állhat. A gyülekezeti tagsággal járó jogokat csakis ilyenek gyakorolhatnák...

A megalkuvó és a keresztyén erkölcsi élet követelményeit egyelmen kívül hagyó gyakorlat amely egyházunk életét megbénította, máris elnyerte büntetését abban, hogy hűveink áldozatkészsége bezárult előttünk. Képzeljük el például hogy együtt ül egy presbyterium és segélyért folyamodik egy-kétezer koronáért akkor, amikor a presbyterek bármelyike ez összeget azonnal kivehetné a zsebéből anélkül, hogy azt megérezné. Hűveink filléreket dobnak a perselybe akkor, amikor százakat dobnak ki haszontalan dolgokra...

Súlyos veszedelmet látunk abban, ha Egyházunk anyagi létének biztosítását első sorban a külső, politikai változások esélyeinek bizonytalan talaján nyugvó segélyekben keresné és elhanyagolná a gyülekezeteink és intézményeink fentartásához szükséges bőséges anyagi erők egyetlen bizonyos forrását. Egyházunk buzgó tagjainak Isten iránti hálájukból és Egyházuk iránti szeretetükből való áldozatkészségét.

Ez az áldozatkészség azonban még föléb-resztésre vár és együtt jár a hitbuzgóság föléb-resztésével, határozott célok kitűzésével, a gyülekezeti élet megelevenedésével...

Ha keressük az okokat, amelyek egyházi életünk jelen siralmas hiányait előidézték, az elsők között találjuk Egyházunkban a bibliai és kálvini fegyelmező hiányát.

... Most törvénykönyvünkben a büntetés kenyér- és jogi kérdéseket állít előtérbe és hiányzik pl. az urvacsorától való eltiltás, hiányzik az Egyházból való kizárás és visszavétel, amikben a fegyelmezés lelki célzatai is kidomborodnának.

... Komoly meggyőződésünk, hogy amennyiben egyházunk a testvéries fegyelem erőyes alkalmazásával késlekedik, kockára teszi minden más jóindulatu intézkedéseinek eredményét.

Emlékiratunkban csak arra szorítkozunk, hogy egyházunk megújulásának főbb elveit hangsúlyozzuk...

Bizalommal és hittel tekintünk Zsinatunk munkájára abban a reménységben, hogy Istennek

Lelke meg fogja mutatni azokat az utakat és módokat, amelyek Egyházunk megújulására vezetnek.

„Mert a teremtet világ sóvárogva várja az Isten fiának megjelenését.”

Egyházi hírek

A nagykarolyi egyházmegyéből Romániához csatolt egyházak külön alakulása válván szükségessé, a tisztviselő-állásokra elrendelt szavazatok felbontatván, esperessé egyhangulag Havas Gyula börvéyi lelkész, gondnokká dr Nagy Sándor erdödi ügyvéd választottak meg. Az egyházmegye alakuló gyűlését s ennek kapcsán az új tisztúkar beiktatását s hó 9-én tartják meg.

Az erdélyi püspöki hivatal a következő körlevelet intézte kerületünk esperesi hivatalaihoz: „6692-1921. Körlevél valamennyi a Királyhágómelléki református egyházkerülethez tartozó esperesi hivatalnak és mindenfoku iskolai hatóságoknak. Ertesítjük e cimben felhívott hatóságokat, hogy úgy a Püspöki hivatalhoz, mint az Igazgatótanácsához beküldött aktákat, mint az eddig elintézt beadványokat minden mellékletével együtt áttettük írtiszt. és méltóságos Sulyok István püspök urhoz. Felkérjük tehát, hogy a jövőben mindennemű beadványait egyenesen oda küldeni méltóztassék. Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa. Kolozsvár. 1921. október 17. Nagy Károly püspök, emélt. Dr. Illés Gyula tanügyi előadó.”

Sulyok püspök megtámadtatása. A Tribuna című nagyváradi román újság abból az alkalomból, hogy Sulyok Istvánt Nagyvárad tanácsa magyar nyelven üdvözlte, élesen megtámadta püspökünket és az ünnepek tartása ügyében kiadott körleveléből vett idézet alapján a román állam ellenségének igyekezett feltüntetni. A püspöknek a napi sajtóban adott ismételt nyilatkozatai után minden elfogulatlan bíráló előtt kitűnt a Tribuna erőlködésének aaptalansága.

Lelkészeiktatás Resicebányán. A rendkívül fontos missziót teljesítő resicebányai ref. egyház szeptember hó 12-én iktatta be állásába egyhangu meghívás után megválasztott új lelkipásztort: Keresztes József volt székelyudvarhelyi segédlelkészt. A beiktatást a Bánáti egyházmegye részéről Zöld Mihály végvári lelkész, egyhm. főjegyző végezte, aki a CXXV. zs. 1. és 133 dics. 1, 2, 3. versének elénekzése után az Efizusi levél IV. r. 11. v. alapján a pásztort és tanító kettős hivatásáról tartott beiktató beszéd kíséretében installálta a kettős minőségben, lelkész és tanító szolgálatra vállalkozott lelkészt, aki a Krisztusról való vallástételéről és Krisztusnak rólunk való vallástételéről tartotta meg be-

köszöntő beszédjét Az installáló istentisztelet a 74. dics. 4. 5. verseinek elénekklésével végződött, majd a különböző felekezetek s a resicai ref. nők küldöttségnek tisztelgését fogadta az új lelkipásztor. Az üdvözlésben és installáción nem vettek részt a róm. kath. a gör. kath. és gör. kel. egyházak. Isten áldása és kegyelme legyen a nagy áldozatokkal egyházat és iskolát fenntartó kis resicai gyülekezeten s annak Krisztus szeretetétől lelkesített ifjú lelkipásztorán. [Sz.]

Keserű elégtétel. Évekkel ezelőtt Péntek Ferencnek az Egyházi törvények ellenére Berekböszörménybe való megválasztását egyházi lapban is szóváltottuk, egyházi bíróság elé is vittük. Ellenünk támadt ellenszenv és haragon kívül egyéb eredményt nem értünk el, pedig minden érdek nélkül, csupán a törvénytisztelet vezette tollunkat. Most keserű elégtétellel halljuk, a törvényellenes választás szomorú következményeit. Aldatlan viszálykodás van a belhivatalnokok között, súlyos egyházi bírósági ítéletek a tanítók, marasztaló közigazgatási ítéletek az egyház ellen. A törvény megtartása mindennek elejét vette volna. A német közmondás szerint azonban: Böse zeugt Böses.

Szerkesztői üzenetek

A nagyszalonfal indílóány. A Református Szemle október 15-iki száma fenti cím alatt foglalkozik azzal a határozattal, amelyet lapunk aug. 13-iki számában ismertettünk és amelyre akkor válaszoltunk is. Ez a határozat t. i. lapunk írá-

nyának megváltoztatását kérte „minden tekintélyt kisebbitő és csipkedő modora” miatt. Ugy látszik, válaszukkal a 14-ek nem voltak megelégedve, mert egyikük, [Szakáts Dénes köröstárkányi lelkész, de genere Transylvania] a Református Szemléhez fordult és saját felelősségére ismételtén kérte cikke lényegének ismertetését. Amint a hírből kivesszük, Szakáts kollega igen elszánt harcra lehet a sajtószabadságnak. Azzal fenyegetőzik, hogyha a lapot nem bízzák más szerkesztőre, „egyházközsegekbe be sem eresztik”.

Valószínűleg ez az oka, hogy egyesek állandóan panaszkodnak lapunk elmaradása miatt. Arról a környékről való tisztelt előfizetőinket azért Szakáts kollégához utaljuk, aki cenzori és inquiratori szerepre vállalkozott. Cervantes ugyan ezt Don Chuihotte szerepnek nevezné. Mindenesetre az idők jele az, ha Budapesten nyomdákat rombolnak össze, Köröstárkányban pedig hirlapzárlattal fenyegetőznek, mindez a keresztyén szeretet lelkének megnyilatkozása. Megnyugtatósul annyit, hogy engem senki sem bízott meg a szerkesztéssel és így senkit sem lehet és szabad érte hibáztatni. A Református Szemle magatartása is furcsa ebben a kérdésben, de ezt vele ohajtom elintézni. Kalas, Szakáts et Compagnie kollégáknak pedig igen szívesen fogadom elvi állásfoglalását minden kérdésben. Ne személyeskedő indítványokat tegyenek, hanem mutassák meg „quid valeant humeri” Akkor talán megértjük majd egymást. *Tarnóczy Lajos.*

Szülők figyelmébe!

Ha pénzt akarnak megtakarítani, úgy látogassanak el

SCHNEIDER és MIHELFFYHEZ

Ferdinánd király- [Rákóczi-] ut 10. [Széchenyivel szemben.]

Gyermek ruha!

Hol megérkeztek!

Bécsi fiú és gyermek ruha u. m.: **fiú- és leányka kabát különlegességek.**

Bel- és külföldi gyapju-szövetek, szabókellékek dús választékban.

Református iskolakönyvek

zsoltárok, imakönyvek, füzetek és iskola szerek legolcsóbb bevásárlási forrása

MÉGAY és LÁSZLÓ

könyv- és papirkereskedése
Oradea-Mare - Nagyvárad
Avram Jancu [Kossuth]-u. 2.
a Fekete Sas szállodával szemben. — Telefon: 6-23.

Kérjen árajánlatot.

Kőváry

írógép szaküzlet

Oradea-Mare - Nagyvárad
Bazár-épület, színházi oldal.

**Írógépek, javítások,
kellékek, carbon- és
írógép-papírok**

Koporsók,

sírkoszorúk

és mindenféle

feltemetkezési áruk

legolcsóbban kaphatók

Maklár Gyula

üzletében

Oradea-Mare - Nagyvárad
Ferdinánd király (Rákóczi) - út
24. régi honvéd lakotanya épület